

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

20.09.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Класа

✓ Строителната продукция със 7,8 на сто спад

http://www.klassa.bg/news/Read/article/211998_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%8F+%D1%81%D1%8A%D1%81+7%2C8+%D0%BD%D0%B0+%D1%81%D1%82%D0%BE+%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%B4

Спад от 7,8 на сто на строителната продукция за първите шест месеца на тази година спрямо същия период на миналата година, отчете в сряда пред журналисти председателят на Камарата на строителите в България Светослав Глосов, цитиран от БТА. Той коментира това преди началото на дискуссионен форум на тема "Строителството през 2013 година - перспективи и предизвикателства".

Задлъжнялостта на общините към бизнеса е 187 млн. лв., от които 80% са към строителните фирми, обяви Глосов. По негова информация 16% спад се регистрира при инженерното строителство, докато при сградното строителство има лек ръст. 80% от поръчките в сектора идват от държавата, като са финансирани от ЕС, а до момента държавата не е просрочила плащанията си към бизнеса, поясни още той, събщи БГ НЕС. Въпреки това строителният сектор е изправен пред трудности, като основният изход от тази ситуация е възлагане на обществени поръчки и привличането на чужди инвестиции.

В строителството нещата бяха активни, този ресор не беше в застой, а предизвикателствата и перспективите ще ни дадат възможност да се случват повече неща, каза от своя страна строителният министър Лиляна Павлова. Според нея 2013 г. ще бъде ключова, защото завършва първият програмен период за договаряне на европейски средства от членството на България в съюза.

Средствата, които заедно трябва да усвоим, са над 2 млрд. евро, 2013 г. ще е и годината на малките фирми, обяви Павлова. Това е заради програмата за енергийна ефективност в българските домове, като за всяка сграда ще има отделен изпълнител. Това ще даде шанс за работа в 36-те големи града на фирмите и в строителния надзор, заяви министърът. В следващите месеци предстоят и тръжни процедури за изграждането на магистрален участък между София и Калотина на стойност 69 млн. евро, ремонт на софийския околоръстен път за 150 млн. евро., както и изграждане на пътя Мездра – Ботевград. Има предвиден ресурс от 500 млн. лв. за рехабилитация на пътищата, допълни Павлова. Започнахме този програмен период недостатъчно готови с недостатъчно средства, каза още министърът. В момента ключовите проекти са да се довърши инициативата за подобряване на градския транспорт в 7-те най-големи града в страната за над 400 млн. лв., той предстои да се реализира напълно именно през предстоящата 2013г. Ще бъдат направени и инвестиции за изграждане на чисто нова инфраструктура за над 100 млн. лв. във връзка с идеята на правителството за деинституционализация на изоставени деца, поясни Павлова. По нейна информация има отделени 300 млн. лв. за проекти в туризма и 260 млн. лв. в сектор здравеопазване.

Предстои и съвместна работа между министерствата на регионалното развитие и това на околната среда и водите за реформиране на водния сектор, където не са се правили инвестиции от години, обяви Павлова. До края на тази година ще бъдат готови и генералните планове, които ще дадат ясна представа къде и колко инвестиции се налагат, разясни тя. Според министъра, не са нужни 52 ВиК дружества, това разпиляно и неясно управление е направено по начин, по който в сектора да не може да се инвестира.

Затова загубите на вода в някои области са 80%, а в национален план около 50%, продължи Павлова. Според нея в сектора трябва да се търси на принципа на публично-частното партньорство. По информация на министъра, минимумът инвестиции в сектора трябва да са 6 млрд. евро, а максимумът – около 21 млрд. Предстои и изграждането на няколко ключови язовира за питейни нужди, тъй като в 20 области в страната все още има режим на водата, каза още министърът.

✓ 172 млрд. евро трябва за енергийна ефективност в Централна и Източна Европа

http://www.klassa.bg/news/Read/article/211995_172+%D0%BC%D0%BB%D1%80%D0%B4.+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE+%D1%82%D1%80%D1%8F%D0%B1%D0%B2%D0%B0%D1%82+%D0%B7%D0%B0+%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D0%B0+%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82+%D0%B2+%D0%A6%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0+%D0%B8+%D0%98%D0%B7%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B0+%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0

Най-малко 172 млрд. евро трябва да бъдат инвестирани в енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници в Централна и Източна Европа през следващите седем години, за да започне намаляването на CO2 емисиите в региона, както и за да се създадат стотици хиляди работни места. Това оповести CEE Bankwatch на база свое проучване за региона, съобщава GreenTech.bg., цитирано от Money.bg. В анализа са обхванати седем страни: Чехия, Полша, Унгария, Словакия, Словения, България и Латвия. Нужните инвестиции в тези седем страни възлизат на 24 млрд. и 626 млн. евро годишно, което означава общо 172 млрд. и 382млн. евро за седем години.

„Миналата есен, Европейската комисия предложи да се отделят приблизително 30 млрд. и 83 млн. евро за всички 27 страни членки на ЕС за прилагането на мерки за намаляването на въглеродните емисии. Тези средства са предвидени в следващия европейски бюджет, основно в регионалните фондове (Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд). В сравнение с нужните за седемте страни от Централна и Източна Европа, сумата, предвидена от европейската изпълнителна власт, е крайно недостатъчна и може да е само малък тласък в правилната посока“, коментира Ондрей Пасек, координатор на изследването на Bankwatch.

Правителствените и научни проучвания, отнасящи се до вече съществуващите проекти и до прогнози за бъдещето, разгледани от Bankwatch в проучването, показват, че инвестициите в енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници водят не само до положителни промени в климата, но и до положителни икономически резултати и създаване на нови работни места. Последното не може да бъде пренебрегвано по време на икономическа криза. Например, според българската Национална програма за обновяване на жилищните сгради, обновяването на 680 000 домакинства до 2020 г. може да доведе до намаляване на CO2 емисиите с половин милион тона. Това може да създаде и над 60 000 нови работни места. За да се постигнат тези резултати, трябва да бъдат инвестирани 2,1 млрд. евро до 2020 г.

"Ако ЕС помогне на страните членки в Централна и Източна Европа за инвестициите в енергийна ефективност и възобновяема енергия, то Европа ще поеме по умен, устойчив и включващ път на развитие. Вместо бюджетът на ЕС да бъде орязван, днес е изключително важно той да бъде увеличен и поне 25% от общия му размер да бъдат отделени за мерки за намаляване на въглеродните емисии", добавя експертът.

✓ Банкери искат регистър на фалирвали длъжници

http://www.klassa.bg/news/Read/article/212006_%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D1%80%D0%B8+%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%82+%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%8A%D1%80+%D0%BD%D0%B0+%D1%84%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BB%D0%B8+%D0%B4%D0%BB%D1%8A%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B8

Ако се въведе абсолютна 10-годишна давност за задълженията на физическите лица, тогава трябва да се създаде регистър на фалиралите длъжници. Това е отговорът на банкери по повод идеята на ГЕРБ с промени в Закона за задълженията и договорите да се отписват дългове на физически лице след изминал 10-годишен период. Новият регистър ще трябва да се различава от действащия кредитен регистър, твърдят от Асоциацията на банките в България. Регистърът на длъжниците трябва да бъде много подробен и да включва не само кредити към финансовите институции, но и към компаниите за комунални услуги, мобилните оператори и всички други доставчици на стоки и услуги, смята Левон Хампарцумян, изпълнителен директор на Уникредит булбанк. Обявяването на фалит не бива да бъде превърнато в игра - сега да излъжем една банка и като минат "X" на брой години ще излъжем още една. Трябва да има такъв регистър и той да оставя фалиралите веднъж лица завинаги извън кредитната система - иначе ще накараме добросъвестните да плащат и за недобросъвестните, защото за съжаление в България злоупотребата с права е национален спорт", обясни банкерът, който е председател на Асоциацията на банките в България. Според него срокът, в който един фалирал кредитополучател не би могъл да получи нов заем, ако веднъж е обявил фалит, би трябвало да е достатъчно дълъг - може и за цял живот. Човек, като фалира, ще трябва да се прости с кредитната система. Той подчерта, че винаги, когато има някакви права, те трябва да вървят заедно със съответната отговорност. "Ако приемем, че обявяването във фалит на физическите лица е право, то отговорността трябва да е - този човек да няма достъп за достатъчно дълъг период от време до кредити", добави банкерът. Според него, ако промените доведат до масови злоупотреби при обявяването във фалит, то това ще оскъпи и кредитите. Загубите ще трябва да се покриват от добросъвестните клиенти, коментира Хампарцумян. В отговор на въпрос дали застраховането на ипотечните кредити е решение на проблема, ако възникнат затруднения при погасяване на месечните вноски, Хампарцумян заяви, че застраховането означава да се премести проблема от една къща в друга - от банката при застрахователя. Застрахователят може да поеме някакви рискове, но ако това стане масово, застрахователят ще започне да има проблем, или пък застраховането на кредитите ще стане толкова скъпо, че ще се обезсмисли. Последните данни на БНБ за кредитите с просрочия не бих нарекъл оптимистични, но очевидно е, че проблемът с лошите кредити, върви в посока към разрешаване. Така Хампарцумян коментира статистиката на БНБ, според която в два последователни месеца (юни и юли) бе отчетено намаление на лошите кредити.

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Сложни обещания

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/09/19/1909677_slojni_obeshtaniia/

Как да се увеличат пенсиите предвид приближаващите избори, без да се разрасне дупката в бюджета за следващата година.

Решението на тази задача е трудно - през 2013 г. ръстът на икономиката отново няма да е висок, а това означава и по-малко данъчни приходи от тези, нужни за обещаното от политиците повишение на доходите.

За да стане то факт, през следващата година правителството ще трябва да увеличи разходите с поне 800 млн. лв., което прави още един процент от БВП.

Затова и експертите от Министерството на финансите, работещи по бюджет 2013 г., все още не са напълно готови със сметките по него. И докато правителството прави последни напасвания по проекта, управляващото мнозинство вече разкри част от намеренията си за следващата година.

Председателят на Комисията по бюджет и финанси в парламента Менда Стоянова заяви, че параметрите на новия бюджет ще са сходни с тези на сегашния с изключение на няколко области.

"Приходите се планират в един по-висок размер на база събираемост спрямо 2012 г., а разходите от своя страна ще бъдат в рамките на тазгодишните разходи в основни линии, като цялото увеличение, което ще се акумулира от повишената събираемост, ще бъде насочено към увеличаване на пенсиите и известно допълнително финансиране на средното образование, висшето образование, социалните дейности и здравеопазването", коментира тя пред радио "Фокус".

Все още не е ясно и каква прогноза за ръст на икономиката се залага в макрорамката за следващата година. В края на миналата седмица Стоянова посочи, че в бюджета за 2013 г. се залага икономически растеж под 2%, бюджетният дефицит е 1.3%, колкото трябва да е и тази година. През юли пък финансовият министър Симеон Дянков заяви, че планираният ръст на БВП за 2013 г. е около 1.8%.

Покажи ми сметката за пенсиите

Все още не е ясно откога ще се увеличат пенсиите. Вариантът, който лансира финансовият министър, е това да стане от началото на следващата година. При него ще са нужни допълнително около 800 млн. лв. Ако повишението се отложи за 1 април (каквото предположение изказа Менда Стоянова), ще са нужни допълнително между 560 и 600 млн. лв.

Представители на управляващото мнозинство твърдят, че ако пенсиите се вдигнат от пролетта, това ще бъде полезно на ГЕРБ и в политически план, защото споменът ще е по-пресен, когато настъпят изборите.

Според експерти от финансовото ведомство вече е подготвена специална формула за индексирание на доходите на възрастните хора с натрупаната инфлация от последното им увеличение през юли 2009 година. Хората, които са се пенсионирали по времето на тройната коалиция, ще получат най-голямо увеличение, защото техните доходи са изложени на обезценка вече четири години.

Повишението за новопенсионираните след средата на 2009 г. ще е по-малко - с натрупаната инфлация за времето от тяхното пенсиониране досега. Все пак трябва да се има предвид, че новите пенсии реално няма да повишат жизнения стандарт на възрастните хора, а само ще компенсират загубената покупателна способност, но не напълно.

Според експерти от финансовото министерство правителството ще индексира пенсиите с хармонизираната инфлация. Тя обаче не отразява точно поскъпването на живота на българите. Самото хармонизиране се прави по еднакъв начин в целия Европейски съюз и за държави като България това означава да се вземе предвид потреблението на чужденците, живеещи тук.

Те обаче имат по-високи доходи и затова храните и енергията заемат много по-малък дял в тяхното потребление. Затова и хармонизираната инфлация се движи с по-бавни темпове, отколкото реалните темпове, с които поскъпва животът в България.

Справка в сайта на НСИ показва, че от юли 2009 г. до август тази година инфлацията по националната методология е 10.8%, а правителствените планове предвиждат най-голямото увеличение на пенсиите да бъде с 9.8%. Все пак разликата между отчетеното поскъпване на живота чрез двата индекса не толкова съществена.

Може и още разходи

Управляващите вече обещаха да повишат учителските заплати с по около 30 лв., но конкретните параметри още не са сигурни. За изпълняването на това обещание ще са нужни около 70 млн. лв., като схемата ще е да се повиши стандартът за издръжка на учениците в гимназиите. Така всяко училище ще получи повече средства и те ще се разпределят за заплати.

Спорен остава въпросът за възнагражденията на служителите в силовите ведомства - МВР и Министерството на отбраната. Военният министър Аню Ангелов няколко пъти обяви, че се водят преговори за вдигане на заплатите на военнослужещите, но от Министерството на финансите не дават индикации да е постигано споразумение. Все още не е сигурно и дали полицаите ще получат по-високи заплати въпреки заплахите за протести. Източници от правителството обясниха, че вътрешният министър Цветан Цветанов и финансовият Симеон Дянков все още спорят.

От догодина ще бъде увеличена и минималната работна заплата - с 20 лв. до 310 лв., но според експерти от Министерството на финансите това няма да засегне бюджета, а само браншовете на частния сектор, където се наема нискоквалифицирана и нископлатена работна ръка. Миналата година правителството прекъсна връзката на различни видове обезщетения и такси с минималната работна заплата и те вече не се определят като процент от нея, а всяка година размерът им се фиксира със закона за бюджета.

✓ Зелени притеснения и предупреждения

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/09/19/1909690_zeleni_pritesneniia_i_preduprejdieniia/

Последните регулаторни промени, които удрят още дейността на централите за ток от възобновяеми източници, може да повлияят и на стабилността на банковата система в България. Причината - много проекти са заплашени от фалит, а голяма част от тях са финансирани с банкови заеми. За това предупредиха от браншовите асоциации в сектора на зелената енергия и заплашиха да атакуват решението пред всички възможни инстанции. През миналата седмица Държавната комисия за енергийно и водно регулиране реши да се въведе цена за достъп, която трябва да се плаща за всеки произведен мегаватчас зелена енергия. По този начин производителите на възобновяема енергия ще трябва да плащат между 1 и 40% от прихода си на трите електроразпределителни дружества и Електроенергийния системен оператор. Според изчисления става въпрос за 220 млн. лв. годишно.

Проблем за ВЕИ, но не и за устойчивостта на банките

Според представители на банковия сектор това е проблем за зеления сектор, но не и за устойчивостта на финансовия сектор. "Ситуацията е изключително неприятна, тъй като финансовите прогнози на проектите доста драматично се променят", коментира главният изпълнителен директор на "Уникредит" Левон Хампарцумян. По думите му обаче е пресилено да се говори за сигурността на банковата система, въпреки че става въпрос за голям брой кредити. "Това е неочаквано затруднение, което с две думи може да се определи като непредвидима регулаторна среда", допълни той. Най-засегнати в случая ще са проектите за фотоволтаична енергия, присъединени в първата половина на 2012 г., които трябва да плащат цена за достъп, която е 40% от преференциалната тарифа, която получават. Именно в този период обаче бяха инсталирани и най-много слънчеви паркове, които по неофициална информация (тъй като официална липсва) достигнаха 600 мегавата. "Над 2 млрд. лева са средствата, предоставени само от местните банки за изграждане на ВЕИ обекти. Ако тези производства фалират, ще последва ефект на доминото с криза в банковия сектор", коментира Себастиан Нютлихс, председател на Българска ветроенергийна асоциация.

Атака в съда

Според асоциациите решението на ДКЕВР е абсолютно незаконно и ще бъде оспорено в съда от всички производители на възобновяема енергия. "От началото на седмицата подготвяме жалбата, която ще бъде подадена както в българския административен съд, така и в някои международни съдилища", коментира още Нютлихс. Той призова всеки, който е заинтересуван, да подкрепи жалбата. Никола Газдов, председател на Българската фотоволтаична асоциация също заяви, че решението на ДКЕВР е напълно незаконно и няма как да издържи в съда.

"Това е присвояване на средства на българските потребители, които ще отидат в няколко големи корпорации (бел. ред. - трите ЕРП и системния оператор)", коментира Газдов. Той също така призова потребителските асоциации да се включат в съдебното обжалване на решението. Според Газдов злоупотребата с потребителите идва и от това, че те са подлъгани за причините за увеличението на цената на тока от началото на юли с 13%.

"ДКЕВР обясняваше, че основната причина са преференциалните тарифи за зелена енергия, от които сега голяма част ще отиват в няколко компании", посочи той. Освен това Газдов обясни, че по закон производителите на енергия имат задължението да сключат само договори за достъп, а не да плащат такса за тази услуга. Асоциациите също твърдят, че забавянето на сключването на тези договори, което трябваше по закон да се случи до 17 септември, не е по вина на производителите, а на самите ЕРП и ДКЕВР. Причината е, че те е трябвало да изготвят общи условия, които да бъдат подложени на обществено обсъждане от регулатора. Въпреки това голяма част от производителите вече имали сключени договори за достъп, без обаче да плащат такса за тази услуга. Велизар Киряков, който е председател на Асоциацията на производителите на екологична енергия коментира, че две от разпределителните дружества – ЧЕЗ и "Енерго-про", били представили проекти на общи условия за договори за достъп, но в тях имало клаузи, които обаче били в противоречие с правилата за търговия с електроенергия.

Производителите на възобновяема енергия поискаха от правителството да отмени решението на ДКЕВР и също така настояха за публична среща с енергийния министър Делян Добрев и председателя на ДКЕВР Ангел Семерджиев. "Хайде да не се пляскаме, а да се уважаваме", призоваха те управляващите, според които правителството на ГЕРБ носи политическата отговорност за това решение, което ще доведе ВЕИ сектора до фалит.

Позиция

Вчера от Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори също излязоха със становище, в което се казва, че решението на ДКЕВР се приема по принцип като мярка за възстановяване на баланса в енергетиката и по-справедливо разпределение на финансовите тежести от увеличеното производство на електроенергия от ВЕИ. В същото време обаче те се обявиха за това регулаторните решения да се взимат прозрачно.

✓ Краят на вечните длъжници

http://www.capital.bg/biznes/finansi/2012/09/19/1909711_kraiat_na_vechnite_dljnitsi/

Реакциите и оценките на идеята за десетгодишна абсолютна давност за задълженията на физическите лица не са еднозначни, но няма и твърди противници. Това показва допитване на "Капитал Daily" до различни заинтересувани страни, които видяха в проекта много неясноти за изясняване и го оприличиха по-скоро на частично решение.

В повечето европейски страни под различна форма съществува възможност за т. нар. личен или частен фалит, а в САЩ теорията и практиката в областта са силно развити (виж карето).

Замисълът на предложението, чийто автор е депутатът от ГЕРБ Емил Радев, е да запълни липсата на такава законова опция в България. Затова се предвижда да тече десетгодишен срок, през който, ако някой кредитор - банки, доставчици на комунални услуги като парно и телефон, лизинг или пък друго физическо лице, не успее да си събере вземанията, те да се считат за погасени.

На този етап законопроект за изменения в цял вид не е представен, но се очаква това да стане с промени в Закона за задълженията и договорите. Сега в него са определени 5-годишна обща давност и 3-годишна за периодични плащания, вземания от заплати, договорни неустойки, обезщетения, но те спират да текат, ако кредиторът междуременно се опива да си събере вземанията чрез съда.

Очаква се измененията да бъдат внесени през октомври и да са в сила от началото на 2013 г. Това означава, че просрочени и необслужвани дългове, които са възникнали през 2003 г. и са събрани до момента на влизане на закона в сила, ще бъдат заличени автоматично.

Не най-доброто, но по-добро от нищо

Според асоциация "Активни потребители" предложеният вариант е много частично решение и единственото такова е въвеждането на закон за фалит на физическо лице. "Един такъв закон ще даде ясна стандартизирана процедура, която ще позволи на хора в затруднено положение да разсрочат плащанията си и все пак да могат да обслужват дълговете си",

коментира пред "Капитал Daily" Богомил Николов, председател на асоциацията. "Надявам се тепърва да има дебати по въпроса, за да се преценят всички плюсове и минуси", каза още Николов.

Според адвокат Александър Иванов от адвокатско съдружие "Мусева и Иванов" подмяната на закон за фалит на физическо лице с десетгодишна абсолютна давност не е най-доброто решение, но е по-добро от текущото състояние на нещата. "Ако мога така да се изразя, това е по-лесното като законодателна техника решение, защото другият вариант предполага изготвянето на сериозна по обем и сложност правна уредба", обясни Иванов.

Според него има много аргументи за наличието на такава процедура. "Най-същественят е, че ако физическите лица нямат правна възможност да се освободят от практически непосилни за погасяване задължения, те губят какъвто и да било стимул да се трудят или да бъдат предприемчиви и имат сериозен стимул да влязат в сивия или черния сектор, където доходите им не могат да бъдат отнети от кредиторите", каза Иванов.

Юристите не са с единно мнение за новите предложения. Има виждания, че измененията са в интерес на кредиторите, тъй като ще създадат по-тежък режим за длъжниците, увеличавайки срока, в който дълговете са им валидни, тъй като и сега често съдът приема в практиката си петгодишния общ давностен срок като абсолютен. Противоположното мнение е, че промените са само в полза на длъжниците заради възможността да се протакат дела с години, като през това време те могат да прехвърлят активите си и кредиторите не биха могли да се удовлетворят.

Опростен, но регистриран

Въпросът е обсъждан и в Асоциацията на банките в България. На този етап от това, което е ясно като предложения за промени, bankerите имат опасения, че може да се стигне до злоупотреби от недобросъвестни длъжници, защото не е прилагано досега в практиката. Има риск от опит за избягване на отговорност с различни съдебни трикове като неявяване в съда, връщане на дело на по-ниска инстанция, подаване на нови иски по текущо дело да се протака процесът за голяма част от тези десет, а дори и за повече години.

Според банкери е важно да има база данни, в която ще се съхранява информацията за длъжниците. Каква форма конкретно ще е подходяща е въпрос на бъдещи обсъждания. Централният кредитен регистър към БНБ би могъл да е вариант в това отношение. Там се съхраняват данни само за банкови кредити и задължения към небанкови финансови институции, като достъп имат само "доставчиците" на информацията в него - т.е. финансовите институции.

"При изграждането на новата законова норма е важно да не се създава мотивация у хората да не връщат дълговете си - не само към банки, но и към други доставчици на услуги", каза Петър Андронов, мениджър за България на KBC Group и главен изпълнителен директор на СИБанк. "За банките е важно да има следа и памет от това неспазване на ангажиментите по обслужване на дългове, за да може да преценяваме отношенията си с клиентите", допълни той.

Според председателя на Асоциацията на банките в България и главен изпълнителен директор на Уникредит Булбанк Левон Хампарцумян, цитиран от БТА, въвеждането на десетгодишна давност за дълговете на физическите лица трябва задължително да бъде придружено и от създаване на регистър с фалиралите длъжници. Идеята е те след това за дълъг период от време да не бъдат допускани до кредитната система.

Според него регистърът на длъжниците трябва да бъде много подробен и да включва не само кредити към финансовите институции, но и към ютилити компаниите, мобилните оператори и всички други доставчици на стоки и услуги.

"Обявяването на фалит не бива да бъде превърнато в игра - сега да излъжем една банка и като минат "X" на брой години ще излъжем още една. Трябва да има такъв регистър и той да оставя фалиралите веднъж лица завинаги извън кредитната система.

В противен случай ще накараме добросъвестните да плащат и за недобросъвестните, защото за съжаление в България злоупотребата с права е национален спорт", е заявил Хампарцумян. Според него, ако се приеме, че обявяването във фалит на физически лица е право, то отговорността трябва да е лишаване от достъп до кредити за достатъчно дълъг период от време.

Освен доизясняването на тези моменти се посочват и някои други неясноти и рискове на този етап. Богомил Николов от "Активни потребители" е на мнение, че е важно за случаи с изтекла давност новите промени да не отворят вратата наново.

Как фалират хората по света

Възможностите за обявяване на личен фалит, както и ефектите от това варират в различните страни. В САЩ например законът най-общо предоставя два варианта за обявяване на несъстоятелност. В единия от тях – т.нар. процедура по глава 7 от Закона за несъстоятелността, на практика се осъществява ликвидация на активите на длъжника, докато при процедурата по глава 13 се изготвя план за "реорганизация", съгласно който в рамките на три до пет години се изплащат натрупаните дългове към кредиторите.

Информацията за преминаването през процедура по фалит се запазва в кредитното досие на длъжника за съответно 10 или 7 години. При първия случай обаче индивидите могат да кандидатстват за нови кредити, макар и при по-неблагоприятни условия, докато във втория поемането на нов дълг не може да се случи без изрично съдебно разрешение.

В страни като Великобритания и Ирландия хората, които са преминали през процедура по личен фалит, задължително уведомяват при кандидатстване за финансиране, че са фалирали (в Ирландия това се отнася при искане на заем в размер на над 650 евро). В допълнение, те нямат право да заемат различни мениджърски позиции. Срокът, в който статутът им е на фалирало лице, може да варира от няколко месеца до 15 години, в случай че умишлено са причинили несъстоятелността си.

В Швеция физическите лица, преминаващи през процедура по обявяване на несъстоятелност, могат да кандидатстват за изготвяне на погасителен план, който да изпълняват в продължение на пет години. В рамките на този период лицата

изплащат колкото могат от дълговете си, а след това останалите задължения се анулират. От плана се изключват определени категории задължения – например съдебно наложени глоби.

[Вестник Сега](#)

✓ Обжалванията на обществените поръчки могат да бъдат ограничени

<http://www.segabg.com/article.php?id=616783>

Големите строителни фирми и държавата се обединиха около тезата, че трябва да се намерят механизми, за да се ограничат обжалванията на обществените поръчки. "90% от търговете с европейски средства се обжалват безпринципно, само за спорта", заяви регионалният министър Лиляна Павлова на годишната конференция на Камарата на строителите в България (КСБ). Според нея именно забавянето на тръжните процедури от общините е основната причина за риска страната ни да загуби 1 млрд. лв. за регионално развитие. ВиК проекти за близо 900 млн. лв. по ОП "Околна среда" са пред провал заради забатачени проекти.

Идеята на министър Павлова срещна одобрението на големите фирми в строителния бранш. Според КСБ проблемът с обжалването би се решил с типови документи по поръчките. По-бързо действие на институциите, които разглеждат обжалванията, и саморегулация на строителния бизнес са рецептите за решаване на проблема според министъра по еврофондовете Томислав Дончев. "В държавите, в които има силни браншови организации, злоупотреби с обжалванията не се допускат, защото фирмите се изключват от организацията. Ако фирма си позволи да жали и да изнудва колегите си, веднага бива изключена от камарата. В масовия случай това не ѝ позволява да печели големи поръчки", обясни той. От камарата строителите обаче са скептични към ефекта на тази мярка, защото според тях общините и сега сключват договори със строители, които не са в регистъра, макар по закон да нямат това право. 500 фирми са отпаднали от централния професионален регистър на строителя за полугодието. Това не означава, че те са фалирали, тъй като има фирми, прекратили регистрацията си доброволно.

Дончев заяви, че на европейско ниво се върви към либерализация на пазара и при избора на изпълнител изискването за предишен опит по подобни търгове вече няма да има голяма тежест. Заради изискването кандидатът да има няколко подобни проекта в последните години големите инфраструктурни проекти се печелят от едни и същи големи играчи. Най-ниската цена също няма да е основният критерий, а ще се търси икономически най-изгодната оферта. Бизнесът поиска и срокът за изпълнение на проекта да не играе роля.

БРАНШЪТ

90% от поръчките в строителството са благодарение на държавата и еврофондовете, заяви шефът на КСБ Светослав Глосов. Цялата строителна продукция за първите шест месеца се изчислява на 6.3 млрд. лв. Спадът за периода е 7.8% на годишна база, а негативната тенденция ще се запази до края на годината, прогнозира той. 80% от 186 млн. лв. дългове на общините са към строителни фирми. Затова пък държавата се е разплатила напълно.